

Verslag van de roofvogelstand in de Amsterdamse Waterleiding-
duinen in 1981.

Inleiding.

Tijdens de broedvogelinventarisatie van dit 3300 ha. grote duin-
terrein werden de volgende aantallen bezette territoria vastgesteld:
22 Bosuilen, 13 Ransuilen, 3 Boomvalken, 1 Sperwer en 2 Torenavalken.
De hoge veldmuizenstand die 1980 kenmerkte, bleef in het vroege voor-
jaar kennelijk enigszins gehandhaafd, waardoor de broedresultaten
van de muizenetende predatoren iets beter was dan in de daljaren
1978 en 1979.

De Ransuil.

In 1981 werden 13 territoria vastgesteld. In 8 van deze gebieden
kwamen de paren tot broeden en legden gemiddeld 3,0 ei per nest
(n=7). Het gemiddelde aantal jongen per nest bedroeg 2,0 per suc-
cesvol nest (n=3).

Meer dan 50% van de broedpogingen faalden. Dit gegeven alsmede de
lage legselgrootte en de late legdata van de eieren (gemiddelde
datum 1 mei) tonen aan dat de voedselsituatie in het gebied min-
der gunstig was dan vorig jaar.

Opmerkelijk echter was dat de voedselstatistieken deze slechtere
voedselsituatie niet aantonen. Het aandeel van de veldmuis bedroeg
dit jaar 41,7% van het geconsumeerde vlees tegen 31% vorig jaar!
Het voedsel van de gepubliceerde jaarlijkse voedsellijsten omvat
het voedsel van de maanden maart tot en met juni. De sterke toename
van de veldmuizen vond vorig jaar echter betrekkelijk laat plaats
in vele territoria. Indien wij echter monsters uit juli en augustus
bekijken dan blijkt dat de veldmuis soms 60 tot 70% van het voed-
sel uitmaakt. Vergeleken met deze cijfers is het percentage voor
1981 wel degelijk een achteruitgang.

Tabel 1. Lijst van prooidieren van de Ransuil in 1981.

Soort	Aantal	% in gewicht
Veldmuis	415	41,7
Bosmuis	230	23,1
Rosse Woelmuis	22	2,2
Huismuis	3	
Dwergmuis	4	
Woelrat	8	4,0
Bosspitsmuis	5	
Dwergspitsmuis	2	
Mol	1	
Vogels	158	27,6
Totaal	848	

De Bosuil.

Er werden 22 territoria van de Bosuil vastgesteld. In 18 hiervan
werden eieren gelegd. Gemiddeld werd 2,8 ei per legsel (n=17)
geproduceerd. Het aantal jongen per succesvol nest bedroeg 1,8
jong (n=13).

In enkele gebieden verdwenen Bosuilen, mogelijk door zeer intensief
uitdunnen van de bossen.

Tevens bleek uit het vangen van volwassen vogels dat in voorgaande
jaren de populatie iets te hoog werd geschat in dergelijke terri-
toria bleek dat de mannetjes soms op grote afstand van de wijfjes
hun roestplaats hadden. Deze werden als aparte territoria geteld.
Bij het vangen echter bleek het dezelfde vogels te betreffen.

Als methode om de territoriumgrootte van Bosuilen vast te stellen, gebruikten Delméé e.a. (1978) het verschaffen van veel kasten in één territorium in combinatie met het vangen. Er werden 321 prooien van de Bosuil gedetermineerd. Duidelijk blijkt uit onderstaande lijst hoe belangrijk vogels zijn als voedsel voor deze soort.

Tabel 2. Voedsel van de Bosuil in 1981.

Soort	Aantal	% in gewicht
Veldmuis	5	
Bosmuis	66	6,0
Rosse Woelmuis	22	2,0
Dwergmuis	1	
Bosspitsmuis	10	
Dwergspitsmuis	3	
Konijn	31	28,4
Vogels	166	60,5
Kikkers	16	1,5
Mol	1	
Totaal	311	

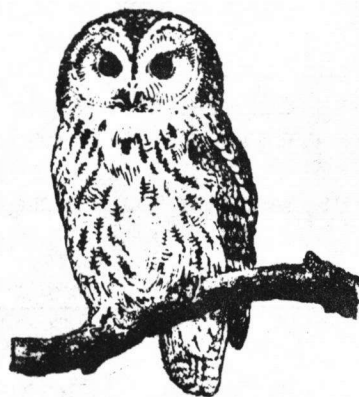
Bosuilen broeden in een grote verscheidenheid aan biotoop binnen de A.W.duinen. Zo broeden sommige in de binnen-duinbossen, andere in naaldbossen en enkele zelfs in betrekkelijk open terreinen.

De vogelrijkdom varieert ook sterk per vegetatie type. Zo vertonen de gemengde bossen aan de binnenduinstrand de hoogste vogeldichtheden. De open terreinen (behalve de bosloze infiltratiegebieden) de geringste vogeldichtheden. De naaldbossen en de struwelen nemen een intermediaire plaats in. Daar Bosuilen in dit gebied voor een belangrijke mate afhankelijk zijn van vogelvlees

zien wij een duidelijke correlatie tussen de vogeldichtheden per gebied en het broedgebeuren van de lokale Bosuilen.

De paren in de rijke territoria in de gemengde bossen aan de binnenduinstrand beginnen gemiddeld 14 dagen eerder met het leggen van eieren dan de paren die in arme naaldbossen of vogelarme open terreinen broeden. Er is tevens een aanmerkelijk verschil in legselgrootte. Deze directe invloed van de vogeldichtheden op het broedgebeuren van de Bosuil wordt geïllustreerd in fig.1.

In 1981 werden 14 wijfjes van de Bosuil gevangen. Slechts één vogel was ongeringd. Van de overige 13 vogels bleken er 7 als nestjong in de A.W.duinen te zijn geringd, de overige zes vogels werden alle als volwassen vogels in vorige jaren in de A.W.duinen geringd. Bosuilen kunnen hoge leeftijden bereiken: één vogel was 13 jaar oud! Tabel 3. geeft een inzicht in de leeftijden van de gevangen vogels.

Tabel 3. Leeftijden van 13 Bosuilen bemachtigd in de A.W.duinen in 1981.

geringd als nestjong	geringd als volwassen vogel
1 ex. 13 jaar oud	4 ex. min. 5 jaar oud
1 ex. 10 jaar oud	1 ex. min 3 jaar oud
1 ex. 7 jaar oud	1 ex. min 2 jaar oud
2 ex. 6 jaar oud	
2 ex. 4 jaar oud	

Van de als volwassen vogels geringde exemplaren is de exacte leeftijd niet bekend. Van de oude vogels worden ook gegevens verzameld over hun gewicht. Dit om een inzicht te verkrijgen van de conditie van de vogels in de verschillende terreintypes in verschillende jaargetijden.

De Sperwer.

De Sperwer broedde dit jaar in hetzelfde gebied als voorgaande jaren. De broedpoging mislukte, vermoedelijk werden de jongen gepredeerd.

De Boomvalk.

Er broedden 3 paar Boomvalken. Twee nesten werden gevonden en zes jongen werden grootgebracht in deze twee nesten. Een gunstig broedresultaat voor de soort.

De Torenvalk.

Slechts één nest van de Torenvalk werd gevonden. Een tweede paar was aanwezig maar broedde vermoedelijk niet. Het gevonden nest bevatte 6 eieren welke resulteerden in 5 uitgevlogen jongen. De jonge valkjes werden voornamelijk gevoerd met jonge mussen en spreeuwen.

Reproductie Bosuil in relatie tot habitatkeuze.

	loofbos (binnenduin)	loofbos (middenduin)	naaldbos	open duin
Potentieel aantal vogelprooien/100 m. (feb.+maart)	9	4	2	1
Gemiddelde legselgrootte	3,2	2,8	2,3	2,4
Gemiddelde legdatum eerste ei (maart)	14	23	28	29

F.J.Koning.